

ՏԵՐ ԵՒ ՏՏՈՐԻՆ
Ե. ՓՈՐՈՍՅԱՆ

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն
պետք է ուղղել առ
Տնօրինութիւն ԱՐՇԱԼՈՍՅՈՒ Էրազմի
ԳԱՂԻՐԷ (Եգիպտոս)

Adresse:
E. TOROSSIAN
Direct.- propr. du journal Arménien
ARCHEALOUSYOR
LE CAIRE (EGYPTE)

ԱՐՇԱԼՈՍՅՈՒ

Լ Ր Ա Գ Ի Ի

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԶՈՐԵՐՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

ՔԱՌԱՆՈՐԴԱԳՈՒԹԻՒՆ

Տարեկան ողջ զանկան	60
Վեցամսեայ	35
ՄՅԱՐ ԵՐԿԻՐԵՐ	
Տարեկան ծրարի	20
Վեցամսեայ	12

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՐ ԿԱՆՈՒԿ
Եւ թղթատարի ծախքը
Խնայարարական վրայ է :

Խնայարարական ողորմած գրութիւն
Եւ յիւ սրտիս :

ՍԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԻՔ
Գանիսի վճարելի են :

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Կը խնդրեմ մեր շարժող բաժանորդներէն որ
խաբիս իրենց բաժանորդները մեզ հասցնել, զիւրա-
ցընելու համար մեր կողմից ծախքներ :

ՈՒՂԵՒՈՐԱԿԱՆ ՏՊԱԿՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՂԵՔԱՄԱՐԻՍԵՒ ԷՔՍ

—*—

1901 Յուլիս 5-ին էր, Ուրբաթ օր մը, երբ Աղէքսանդրիայէ շտաբանու կը նստէի — Մէտաքրիսի Նիկիթը — Մարտէլլ մեկնելու համար : Երեկոյ էր արդէն, ժամը 5ը անցած, երբ շողմանը սուլեց ու սկսաւ ճամբայ ելնել : Օդը գեղեցիկ էր և ամբարն հիանալի ճամբորդութիւն մը կը խոստանար : Նաւը հեզասակ կը յառաջանար, կազմու- ընդ հով մը կ'էջէր և, պահ մը ազատած եգիպտոսի խորշակէն, լիակտը կը շնչէի այդ հովը : Գամաքը արդէն շատոնց մեր տեսութենէն անհրաժեշտացած էր : Վերը՝ գլուխներու վերեւ՝ երկինք իր համա- տեղութեամբ, վարը Միջերկրականը իր ընդարձակութեամբ, և մենք՝ ճամբորդներս ալ կեանքերիս վատահած էինք փայտի մը կատրին : Երբեք անգամ չ'էր որ կը կա- տարէի այս ճամբորդութիւնը, և Միջերկ- րականէ անցընելու իր կուսութիւնը կո- թուած էր ինձ համար : Նաւէն գուրս, բը- նոթեան մէջ, ժամանց չ'էի կրնար փնտ- ուել, նորութիւն մը չ'կար հոն ինձ համար : Բայց միևնոյն ժամանակ անհրաժեշտ էր երկար ճամբորդութեան մը ճանճորովը, այլպէս թէ այնպէս, փարսալէ : Նաւուն մէջ ծանօթ գէմբերու կը պատահէի մէկ- էն, 17—18 շաբաթ հայր կը տեսնեմ : Կան՝ որք Բարիկ կը մեկնին, մնացեալը մե- ծամանութիւնը՝ Ամբրիկա : Իրենց Ամբրիկ- կա մեկնելին յոնգրութիւն — շրջում ան- խոհեմութիւն — կ'երեկ ինձ, որովհետև Միացեալ Նահանգաց մէջ կեանքի պայքա- րը շատ աւելի ծանր է քան թէ երկրոր- ղական կեդրոնի մը մէջ, և իրենք չ'աւելին ո՛չ արհեստ և ո՛չ ալ ուսում, անտեղեկ են երթալիք երկրին շրջալիս, անտեղեկ զատ գրած է ալ զուրկ են : Ամբրիկայի մէջ հայրե- նակիցներ ունին եղեր, ահա ամբողջ յոյ- սերին : Այս պայմաններուն տակ ի՞նչ կ'ու- ղէք որ լինին : Գործաւորական կեանքն է որ կ'սպասէ իրենց նոր Աշխարհի մէջ : Այն տաժանելի գործաւորական կեանքը որուն, ահա, մեր հայրենակիցներէն այնքաններ զո՞հ գացած են : Բայց միևնոյն ժամանակ ի՞նչ ալ ընեն խեղճերը : Թուն տեղ թողած հայրենիքի մէջ, ստիպուած են օտար աշ- փերու վրայ, իրենց բոլորովին անծանօթ միջավայրի մը մէջ փնտուել ապրելու իրա- սունքը, իրաւունք մը որ ամեն մարդ պէտք է վայելէ, և որ իրենց կը զլացուի իրենց Կորնական երգիքին տակ : Իրենց հետու- ինն նաև փոքրիկ աղայք ալ, սրբեր ալ կան մէջերին, զրկաններ՝ որք այդքան կանուխէն կը բամեն կեանքի դառնութիւն- ները : անցեալը՝ արիւնտոս, ապագան՝ մը- թիւն : Խօսակցութիւնիս զանազան նիւթե- րու վրայ կը լինի, իրենք իրենց մէջ ծը- րագիրներ կը պատրաստեն :

Նաւուն մէջ միշտ կը պարտիմ, պը- տոյտի պահուն ուշադրութեամբ կը համ- դեպի երկայն սնուակ մը, որուն մէջ երեք կապիկներ կան, անոնք ալ ճամբորդներ, տեսակ մը ոչ-խօսուն զբօսաշրջիկներ, որք ձմեռը երկարուս անցնելէ վերջ հիմայ ալ Անդլիա կ'երթային... անշուշտ իրենց տը- թոյլը հետ որ քիչ մը հեռուն կը ծխէր : Նաւուն պայտօնեաներէն մին նոյն միջինն քովս կը դառնէր, և երբ խօսակցութիւն- նիս կապիկներուն վրայ եկաւ, դիտել տը- ուի իրեն թէ սնուակին վրայ փակցուած չ'կար Բարանիէի Վարչութեան մէկ պիտու- կը visité à l'Établissement de désinfect- ion, և ինքզալով հարցուցի իրեն թէ արդ- եօք ատունք ալ հակահիւսուած էին : ո՛չ, պատասխանեց : Ըսել է թէ աւելցուցի, մասնաւոր առանձնաշտրտում մը կը վայել- լին այդ չորքոտանիները, առանձնաշտր- տում մը որ շատ անգամ կը զլացուի եր- կուտանիներու :

Նաւուն միւս կողմը տեսայ նաւագներ որք կը պարէին : Ես և ճամբու ընկերու- ընս մին կ'ուղղուէիք դեպի այն կողմ և կ'սկսէիք դիտել տեսարանը : Բայց երկու- չի տեսցաւ մեր զբօսանքը, զուարճութեան հետեանքն էր անհամութիւն, չ'է մի որ բուսած է և հինգշաբթի խնդացող ուրբաթի պիտի լայ : Նաւը սկսաւ տատանել, եր- կինք միջինալ, նաւուն յատուկ սենեակ- ներուն մէջ փակուած մնալ հնար չ'էր, ելանք վերնայարկը, բացօթեայ : Բայց հոն ալ ուրիշ անպատեհութիւն մը մեզ կ'ազատէր, արեւը կը զայնի մեր որպի- սութիւնը, շողմանք... զմեզ թրջելով՝ երթալով ծովը աւելի սպառնալիս կը լինէր, նախորդ օրուան խեղճիկ Միջերկրականը բոլորովին փոխուած էր, և այն ատեն միւսքս եկաւ սա խօսքերը, զոր չ'եմ գիտեր ու- կից լսած էի տարիներ առաջ :

Նաւը պահպանել վրայ, ֆանաւան և և կենդանիներ, ջրոր գաւառիկ մէջ : Երբեք ճանապարհորդներ կարծես :

I. Երբ պատին վրայ, օրինակի համար, նկարուած կը տեսնենք նաւ մը կապոյտ երկինքով, երանի կուտանք նաւադի կեանք- ին : Բայց անգամ մը որ ծովու քիչ մը երկար ճամբորդութիւն մը կատարենք, քիչ մը աւելի մօտենանք ծովու այդ աշ- խատարներուն, երբ աւելի մօտեն վե- րահասու լինինք անոնց ապրելու կերպին : այն ատեն պիտի տեսնենք թէ ո՞րքան օր- խալած ենք : Ընտանեկան կեանքի կատար- եալ բացակայութիւն : միշտ վտանգը պատ- րաստ գլուխներուն վերեւ Գիւնդիկի սու- ընի նման, անհրապար կեանք մը, մէկ բառով :

II. Գալով քահանային, քահանան եկեղե- ցիէն ներս, իրեն Աստուծոյ պաշտօնեայ, հաւատացեալը չի գայթակղել իր հաւատ- քին մէջ : քահանային սահմանը եկեղեցին է, միմիայն եկեղեցին : Բայց առ այդ քա- հանան և գիր եկեղեցիէն դուրս ընկերու- թեան մը մէջ : ասոր իրեն մասնաւոր մե- նաշտրտներ քան ինչ որ տրուած չ'է աշ- խարհականին, պիտի տեսնեն թէ Աստու- ծոյ այդ հեղ (°) պաշտօնեան բաճապետ մը դարձած է, Աստուծոյ անունովը պիտի շահագործէ ռաբիկին հաւատքը, և դիտէ,

միշտ այն տղերք որոնց մէջ կը լըր մաս- նաւոր առաւելութիւններ կը վայելէ աշ- խարհականին վրայ, այդ տեսակ տղերքը միշտ յետադէմները կը լըր են : Կըրք ինչ- զեցոյ պաշտօնեան է, հոգ է իր գործունե- ութեանը սահմանը և պետք է գործէ ժո- ղովորեանը կամքին տակ, անոր ստորա- դաս : Ուրիշ կէտ մ'ալ կայ, կըրքին պա- կատութիւնը եկեղեցիէն դուրս ընկերու- թեան մէջ աւելի աչքի կը զարնէ, աւելի գայթակղելի կը լինի : պատճառը պարզ է : Եկեղեցիին մէջ ճաճապին և տին ապատու- նած է, Եկեղեցիէն դուրս սրբուր անբա- ւական է զինքը պաշտօնանքու :

III. Գալով գաւառի մէջ չ'իւր զոր կը տեսնենք այնքան խեղճ, այնքան հաւ- դարտ : և այժմ նոյն ջուրը, նոյն հեղուկ մարմինը : Միջերկրականը վերջապէս որ ամբողջ նաւը փայտի կատրի մը նման կը տատանէր :

Բարեազգաւոր Միջերկրականի այս անհամ կատարները շատ երկար չի տես- ցին, և ծովը գաւառ վերջապէս իր նախկին հանգարտութիւնը :

Այս ըստը անհամութեանց հետ միա- պին միջիմարական կէտ մ'ալ ունէինք : Նաւուն մէջ գեղեցիկ սեռը իր փայլուն ներկայացուցիչները ունէր, և ասիկայ ան- կարեւոր պարագայ մը չ'էր : քանի մը ֆը- լանտուներ և հաս մ'ալ պայտեացի Օ- րիորդ մը բոլորին ուշադրութիւնը կը գը- ռաւէին : օրուան խօսակցութեանը տար- կան իրենք էին : Ինչպէս յայտնի է ճամ- բորդութեան մէջ ամէն ոք իրարու կը ծա- նօթանայ, և ներկայացուցեալ ալ պէտք չ'կայ : կը մօտենում Իսպանացի օրիորդներէն միայն, կը բարեւոյ յարգանքով, գլխի խա- նարհութիւն մ'ալ, և մէկէն կ'սկսի խօսակ- ցութիւններս՝ առանց յառաջաբանի տար ու կրակոտ, իւր թէ տար յարուան բարե- կամներ կը լինէինք : Օրիորդը բարձրա- հասակ է, ուրբա զլուս մը իր երկու ուսե- րուն վրայ, զոյգ մը ծախի և քիչ մ'ալ... խօսուն աչքի, որք շատ բանի կը խօսու- նան : միակ պակասութիւնը դեմքին վրայ թիթի է, որ քիչ մը յառաջադրուց է : Բայց վերջապէս նաւու մէջ ենք, և նաւու մէջ մարդ շատ պահանջուտ չի կրնար բլլալ :

—Օրիորդը, կը հարցնեմ իրեն, երկուր ժամանակ է Վեր է որ երկարուս կը գտնուի : —Տարի է մը ի վեր միայն, Պարսն, կը պատասխանէ, և այժմ Պարսնու կը վերա- դառնամ իմիներուս մօտ :

—Օրիորդը արեւօք մտադիր է կրկին եգիպտոս վերադառնալու :

—Այո, կը պատասխանէ, աշնան կրկին Գահիրէ պիտի երթամ : ձմրան եղանակը շատ հաճելի երեցու ինձ, միայն ամբարն տաքը անտանելի է :

Եգիպտոս վերադառնալու մասին իր հաստատական պատասխանը լայն շունչ մը աւանել տուաւ ինձ, և շարունակեցի :

—Սուք զարմանար երբ Օրիորդը կ'ըսէ թէ մտադիր է աշնան եգիպտոս վերադառ- նալու : Եգիպտական առած մը կ'ըսէ Նե- ջրաի շրէն անգամ մը խմորը, կրկին պի- տի ուզէ խմել :

Խօսակցութիւնիս կը շարունակուի միշտ, կայծակի արագութեամբ մէկ նիւթէն մի-

սին կ'անցնինք, եգիպտականէն Պարսնու- կանին : արդէն ճամբորդութեան ժամանակ երկու նոր-ճանօթներու մէջ խօսակցութեան նիւթը չ'է որ կը պակտի, ընդհակառակը : Տիկին X իր փոքրիկ տղուն ձեռքէն բռնած գեպի մեր կողմը կը յառաջանայ, խօսակ- ցութեան թիւը կը կտրենք, կամ աւելի ճիշդը, խօսակցութիւնիս կը շարունակենք բայց նիւթը կը փոխենք :

Նաւը արդէն Մեքիկայի մօտեցած էր, և ամբողջ ճամբորդները նաւուն վերնայար- կը եկած խանութ էին : մին ակնոցը կը սրբէ, երկրորդ մը գլխակը կը հանէ : Անոնք որ տեսած չ'են Վոսպորը կը հիա- նան Մեքիկայի վրայ, իսկ ես համեմատու- թեան հարկը թէ փոքր եղբ մը կրնամ դըռ- նել այդ երկու նեղուցիներուն մէջ :

Նիւթը միշտ կը շարունակէ իր ճաճան, մեր ստերուն տակ՝ ծովը հանդարտ է միա- պաղպղ, ամենաթեթեւ վէտվետում մը անգամ չ'կայ : Գլուխներուս վերեւ կա- պուտակ երկինք մը և գալլ պրեզակ մը : արդէն տիեզերական հազար մը կը վայելէ խտրական երկինքը և... մարտօնին : Յալորդ օրը կ'անցնինք Պանիֆայիցի նեղու- ցին, և Յուլիս 10-ին առաւօտուն կ'ստուի Մարտէլլի դէմը կը գտնուինք : պահ մը կը մնանք ի Պրուիլ, որ կը կատարուի բոչկա- կան ձեակերպութիւն մը, և կէս օրէ ա- ռաջ ժամը 11-ին Մարտէլլ ենք :

ՅԱՐ . Լ . Ս . ՇԱՄԼԵԱՆ
(Շարունակելի)

ԻՆՉՈՒ ԿԸ ԿԵՆԱԿԱՍ
(Շար . Լուսնոյ քիւն և վեր)

—*—

Անցեալ Օգոստոս 21 Բարաքական ժո- ղովոյ նիստին Չորեքշաբթի օր մը երեկոյ- եան ժամը 5-ին, հե ի հե Առաջնորդարան կը վազեմ : ուշացած են : Հիւրապահին մէջ, գրասենյակի գլուխը Սրբազան ճախ քովի կը Տէր Եղիշի, զիմացը Շաւարշ Ելիշման- եան, Արսէն Զարէհեան, Կիրակոս Զուլաք, պատգամաւորութիւն մը : Նախան-Ընթեր- ցատուն ընկերութեան համակիրներու կողմէ խնդրագիր մը ներկայացնելու պաշտօնով : Ստորագրողներուն մէջ կան նաև Տէր Եղիշի և Տէր Սրապիան քահանաներու ա- նունները :

Երեք պատգամաւորները՝ դիւանագե- տի պատրիարքութեամբ, իսկ ես՝ ակնածան- քով բայց շղագրագողի մը ըմբոստ խօսքե- րով, Սրբազանին կը պատմենք ամեն եղե- լութիւնները, կը յիշեցնենք՝ Նորին սրբազ- նութեան հանդէպ ժողովուրդին ունեցած հայրական պարտականութիւնները : — հոգ չէ թէ առաջնորդ մը պէտք չ'ունենայ մեր յիշեցնելուն, — ամեն ապագովական միջոց- ներ առաջարկելով մինչև իսկ ուղղակի ա- ռաջնորդարանի հակողութեան տակ գնելով Լուսարան-Ընթերցատունը :

Նորին Սրբազանութիւնը, որ անգամ է Լուսարան ընկերութեան սե իր հայրական հոգածութիւնը չէ զլացած դեպի այն, կը խոստանայ ընել ինչ որ կրնայ՝ անհարկին չ'ընելու պայմանաւ : Խեղճ ծերունի : Եթէ պաշտպանէ ժողովուրդին շահերը՝ ո՞ր է

այն ժողովուրդը որ պիտի պաշտպանէ զինք, եթէ երբէք Գլխակ պարոնները զինուին իրեն զէմ

Մեր մեկնելէն քիչ մ'առաջ՝ երկու վայելագէտ շիֆ էֆէնտիներ ներս կը մտնեն

-Bonsoir monseigneur .

-Bonsoir, messieurs; comment allez-vous? պատասխանեց Սրբազանը .

-Bonsoir, monsieur, bonsoir, monsieur, կը պատասխանեմ ձեռքերնիս սեղմելով, առանց գիտնալու թէ Պատ . Բաղ . Ժո . վոյ երկու անդամներն էին

Կը մեկնէինք, ամեն մէկերնիս այլազան տպաւորութեան տակ .

Աւելի վատասութեան ներշնչելու և ո՛ր և է առարկութեան տեղի չ'առաջարկեմ Օգոստ . 25 ին պաշտօնական գրով մը կը խնդրենք Սրբազան Հօրմէն, որ հաճի արտօնել Արթ . Տէր Եղիշի քահանայի՝ ստանձնելու Լատարան ընկերութեան Գործ . վարչութեան նախագահութիւնը .

Grand merci! պատասխանը հաստատական էր .

Միևնոյն գրութեան մէջ աւելցուցած էինք նոյնպէս թէ, հանրային գործերու մէջ ծանօթ Տիրար Առաքել Պէրպէրեան ազգասիրաբար ընդունած էր Գործ . Ժողովոյ Ա . Ատենապետութեան պաշտօնը(1) .

Տարակոյս չ'ունիմ որ՝ եթէ այդ անիծեալ Յըրգ . Ը Ը Ը Ը կանոնադրի մը չ'կանխատեսուած հրէշային և է՛ն տխմար յողուածը, ո՛ր և է առարկութեան չ'պիտի բաղխէր Պատ . Ժողովին կողմէ, որուն առնուած զըն երկու անդամները ֆրանսերէնով սկըսած էին ո՛ր ֆրանսերէնով պիտի վերջացընէին .

Բարոյական պարտականութիւն, Յըրգ . ի մեղմացուցիչ պարագաներ, ժողովուրդի շահ, peu importe . նահապետեան, Անանեանց, Տէրպիշեան և ուրիշ ժողովակազմու Գլխակները Յըրգ . յողուածի գործադրութիւնը պահանջած են

Այս պատասխանը, հակառակ իր բոլոր շնորհաբոյ պարունակութեան, դառնացուց Լատարանի համակիր բարեկամները . Իսկ ես ի՛նչ ընէի

Բասն օրեր անցած են այն անոռանալի օրէն երբ կարգացի այդ սարսափալից պատասխանագիրը, ու այսօր իսկ, այս տողերը գրած պահուս, շիջեց թունդ կ'ելլեն երբ կը մտածեմ ինչ երկար տարիներուն վրայ .

Ամբողջ ինը տարիներ, կ'ըսեմ, ամեն կարգի բարոյական թէ՛ նիւթական զոհողութիւններ ընելու համար, առանց երկուքուկէս տարի բացակայութեան պահուս քսան դաս հեկանի անդամակցութիւնս ընդհատելու, այսօր իրաւունքս կ'անարգուի, ու այդ տրիւրահաշակ հաստատութեան արժէքաւոր դոյրքերը կը զոհուին խմբակ մը քարտերու մարդիկներու մէկ գարշելի քմահաճոյքին .

Պարզ հանրագրով մը, աղայակալ կամ մայակալութեան մէկ ժխտով՝ արեւն քըրտիներով կանգնուած կարևոր հաստատութիւն մը այդքան թեթևութեամբ կործանել, ժողովուրդին փարայովը գոյացած գոյքերը ժողովուրդին չ'վերադարձնել՝ երբ ժողովուրդը անհրաժեշտ պէտքը ունի ա՛նոնց, լսեցէ՛ք պարոններ . ոճրագործութիւն է այս, ժողովուրդը խաբել է .

Տկար գրչիս բոլոր ու ժողով կը բողբեմ ոճրագործներուն դէմ, ժողովուրդը խաբողներուն դէմ .

Կը դատապարտեմ ամենքն ալ, ազգին անունով, ժողովուրդին տնունով .

Անթի անոնց

Իայց, դառնութեամբ տեսնելով որ ոճրագործներուն արժանավայել դաս մը տալու համար զէնք չ'ունինք, դատարան չ'ունինք, հին Հռովմայեցիներուն նման հանրային տատան չ'ունինք՝ այլ միայն կենդան

նի-մեռեալ երիտասարդութիւն մը և հանրութիւն մը՝ ուր սինդրոն չ'ըզբերելու բանակ կազմած են, ինծի ուրիշ բան չ'մտար ընել, այլ հեռանալ ապերախտ ասպարէզէն՝ երկու հրաժարագրեր կցելով այս գրութեան, « մեզքը վերցրինք » գոչելով .

Մեզքը վերցրինք, ո՛վ ընթերցողներ, եթէ բողբեմ չ'գիտէք .

Կը հեռանամ

Ա՛հ, եթէ հայ ծնած չ'ըլլայի, եթէ չը գիտնայի թէ ի՛նչ կը նշանակէ ստրուկ ազգի մը զաւակներ ըլլալ՝ պիտի չը վարանէի ըսել . « ոճիր է հայ ընկերութիւններու ծառայելը », ա՛յնքան աղտոտ, ա՛յնքան զգուշը զարձած են մեր ընկերային բարքերը . կը հեռանամ

Պահ . ի՛նչ կը պահի մեզմէ, Աստուած ողորմած է . միջոցիկ աչկերու մէկ պակասածին տեղ՝ անդին հայ վարժարաններու գրասենյակներուն վրայ շապիկ մաշեցուցած գունդ գունդ երիտասարդներ ունինք ալ-նոցաւոր, մօրուսաւոր, ուսեալ, զարգացեալ (*), որոնք՝ երբ ձեռք գալ, եղանակները ցրտանան, ամբած՝ մէկ մէկ կը քաշուին, իսկ երբ վերին ներդուի երկինքը ամպոտի, գետը բարձրանայ ու ջուրերը պղզտորին, պահ մը գլուխին գուրս կը հանեն շունչ մ'առնելու ու՝ այս անգամ՝ աւելի մութ անկիւններուն մէջ թաղուելու համար . երանելիներ

Մնաք բարեալ, սիրելի ընկերներս . համբերութիւն և սովորութիւն .

Հեռացումս սովորութեան պակաս մը չէ իմ կողմէ, դատաւիճութիւն մը չէ, այլ անհուն տրտունջ մը, հոգեկան զայրոյթ մը, նորութիւն մը՝ ընթերցողներուն, սպառնալիք մը՝ ժողովուրդին .

Ի՞նչ զձեզ, ի՞նչ զձեզ ժողովուրդ . դուն ես որ դեռ աղտոտութեան կը ձգտիս Յեղափոխութիւնը սիրելի առաջ՝ սիրէ ուրեմն նախ մտքի յեղափոխութիւնը . միացի՛ր . կուտէ՛ .

Ո՛հ, թե թիկունք եղիք անոնց որ՝ այսօր, քեզի համար, գէշ ըլլալ գիտեն իրենց երէկուան բարեկամներուն հետ . Պայտպանէ սուրբ իրաւունքներդ, եթէ կ'ուզես որ իրաւունքք անխղճօրէն չի կոխատի ջողերէն ու ղնկետաբխակործան ազգասէր աղանձներէն ու կես-աղանձներէն .

Դէպի ո՛ւր պիտի տանին մեզ, անխղճ հայեր, ոչխարներու պէս մորթուածներու արժանի արեւակցներ, ետութիւնը, քսութիւնը, չեզբքութիւնը, անցեալին ու ներկային անիշխանականութիւնը .

Կը հեռանամ

Հեռանալէ առաջ, սակայն, խիղճս հանդարտ պահելու համար՝ կ'ուզէի հասկընալ թէ ի՛նչ կը խորհնի հիմա ընթերցողները այս խնդրով մասին .

Պատասխանները ինչ որ ալ ըլլան՝ պիտի հրատարակուին առհասարակ, և, եթէ հարկ ըլլայ, « Արշալոյս » ի խմբագրութիւնը ժողովրդասիրաբար խոստացած է թերթին մեծութեամբ յաւելուած մը կցել անոր, մասնաւորապէս այս խնդրով տրամադրուած, բաւ է որ գործածները ըլլան կարճ, կոկիկ, և յայտնի ստորագրութեամբ .

Եւ որպէս զի հանրութիւնը միշտ շահագրգռուի այսպիսի կենսական խնդիրներով, պատասխաններու ամբողջութիւնը վիճակի պիտի դրուի և շահող առաջին հինգ թիւերը վերցրուի ըլլալ տեսած մէկ մէկ շքեղ պրակ պարզ և պիտի ստանան « Արշալոյս » ի խմբագրութեանէն . մէն մի պրակ քսան դահեկան կ'արժէ .

Պահ մը թով լուեն ուրեմն ամեն անձնական և շահեկանութեան զուրկ խնդիրները՝ Պատասխանեցէ՛ք, երիտասարդ գրողներ .

Ս . Օ .

ՏՐՏՈՒՆԶ

Կանաչաւէտ հովիտէն զուրկ եմ մնացած . Անպատիւն մէջ հրատապ՝ Թափառական քրտինքնորով՝ Թափառաց, Առնջ, դեռ չ'իմանալու ուշաթափ՝ Մէկ հովանուտ ուստիսի, Աստուած իմ, Ե՛րբ, պիտի ե՛րբ հանդիպիմ .

Երբեմն զով հովի պէս բան մը կ'զգամ, Յնցումով մը ցնծումի, Գայեար զօրած, կ'ըսեմ . « մտէ այս անգամ Տեղն, ինձ այնքան բաղձալի, Ու կը քալեմ, կը քալեմ բայց չ'եմ տեսներ Այն, ո՛չ մօտ, ո՛չ հեռուներ .

Միշտ խոր փոսեր, գազարներու որջեր մութ, Միշտ անպատ ճրտասապ, Տեսակ մը մ'ով . . . կը նստարկեմ խութ խութ Առնջ, դեռ չ'իմանալու ուշաթափ, Մէկ ուստիս նստակայքի, Աստուած իմ, Ե՛րբ, պիտի ե՛րբ հանդիպիմ .

ԳԻՌԻՍԱՆ

20 Սեպտ. 1901

ԳՐԵՆԶՍԱՆԸ

Սե՛ւ զոններ գերեզմանին Երբ բացուեցան առջեւ, ո՛վ Հայի . Իրանցի ես անոր յատակ . Ա՛լքերն խորո՛ւն կ'ա՛յդ Անհունին

Ձի տեսայ ո՛ն շարժում, կամ կեանք, Մեռելութիւնս սակ կը տրե՛ր Տեսարանն այդ անեղ, աւե՛ր Թրեցաւ ինձ պահ մը պատրանք .

Իայց երբ ըզբեց, Հատորն հողոյս, Արատուազին՝ ցուրտ հողերուն Յանձնեցի, եւ դարձայ ի սուսն, Սպառեցաւ աչքերուս լոյս .

Ձի, այդ օրէն՝ ես հասկըցայ Ու ատեցի այդ մութ վայրեր, Ուր էութիւնն կը քայքայուէր, Կը չըբանար Եւ մաշեցայ

ԱՍՊՍՐ

1901 Սեպտ. 12, Գահիրէ

ՖՐԱՆՍԱՍ ԵՒ ԹՈՒՐԿԻԱ

Ամեն մարդ լսեց ֆրանսայի եւ Թուրքոյ դիւանագիտական յարաբերութեանց խզումը . Այս խզումին միակ պատճառը առ այժմ գրասեղանի պահանջքի մը վերածուած է . Թէեւ վէճին սկզբնաւորութեան ստեղծ քարափներու ֆրանսական ընկերութեան խնդիրն ալ կցուած էր, բայց այս կէտին վրայ սուլթանը սեղի տուաւ, յատուկ իրատեղով մը վերահաստատելով ինչեւէ ընկերութեան բոլոր առանձնաշնորհումները .

Արդի խզումը պիտի կրնայ ուրեմն վերջ գտնել եթէ սուլթանը վճարէ 4 Պոլսոյ Լօրանսօ Պանթաթին՝ մտաւորապէս մէկ միլիոն Օսմանի . դուժար՝ գր Օսմ . կատաւորութիւնը կը պարտի ինչեւէ հաստատութեան՝ Սուլթան Աղիզի օրէն եղած փրկագրութեան մը եւ անոր բազաղաբեւ սովորին փոխարէն .

Առանց վերապահութեան կրնանք յայտարարել թէ սուլթանը քիչ ժամանակէն պիտի պարտաւորուի ճարտարակ ընելու եւ ինչեւէ դուժարը հաստատուի .

Սուլթանին համար շատ կարող դիւանագէտ մըն է ըսած են, պարզապէս անոր համար որ եւրոպական մեծ պետութեանց անհամաձայնութիւնէն կրցած է օգտուել . Իայց իրեն վերադրուած այս կարողութիւնը շափազանցուած կրնանք նկատել, զի շատ հանձնարել կարողութեան մը պէտք չկայ օգտուելու համար պետութեանց անհամաձայնութիւնէն . Չիստատանն ալ միևնոյն պարագայէն կրցաւ օգտուել, ինչպէս ցարդ օգտուած է Թուրքիա . եւ ո՛րք է երկիր որ պետութեանց անուղակի ազդեցութեան տակ ինկած է՝ կարող է ճիշտ միևնոյն զերբ խաղալ ինչ որ խաղացին Թուրքիա եւ Չինաստան .

Վերապիտ մը ա՛յն ատեն միայն կատարեալ դիւանագէտ մը եղած կ'ըլլայ երբ կուտէ թէ տէրութիւնը ո՛ր պարագաներուն տակ իրաւուն հետ պիտի համաձայնին ու ե՛րբ իրարու անհամաձայն պիտի գտնուին .

Ֆրանսայի եւ Թուրքոյ միջեւ այժմ գոյութիւն ունեցող խնդիրը զարգացական ո՛րք է լուրջ հանգամանք զուրկ է, հետեւաբար Մեծ Պետութիւնները շատ քիչ կը շահագրգռէ, ուստի եւ անհամաձայնութեան տեղի չի տար .

Ան ա՛յս պարզ հանգամանքը Սուլթանի Համիա չի կրցաւ տեսնել ու վաղը միւս օր պիտի հարկադրուի ստրկաբար տեղի տալ, երբ Ֆրանսայի կողմէ պղծել « դանակի ծայր մը ցոյց տրուի » . ինչպէս սովորաբար կ'ըսենք .

Սուլթանը կարող էր զէն ժամանակի մը համար օգտուել պետութեանց նախանձնեղէն եւ ընդդիմադրա շահարէն՝ երբ խնդիրը իր երկրին բաժանման վրայ դառնար . Օր պիտի գայ առկայն երբ այդ անպիսի խնդիրը իսկ պիտի կըրնայ կարգադրուել . առնչ մէկու մը քիթը աւրեւնելու .

Երկայ պարագային մէջ ամբողջ Եւրոպ . մէկ խօսքով Սուլթանին զէն է . Գերմանիա, ինչպէս ի՛նչ ի՛նչ ի՛նչ հետզհետէ ֆրանսայի մտնումը, Սուլթանին առաջարկած միջամտութիւնը մեծ ժած է . Թուրքիա ֆրանսայի Գաշակեցն է . Անգլիա Թալլոյի բերնով կ'ազդարարէ Սուլթանին թէ ներկայ պարագային մէջ ֆրանսային հետ է . Թուրքիա կը հետուի վերջինս եւ Գերմանիոյ . Աւստրիա նմանապէս ընդհանուր հասանքին ուղղութիւնէն կը քալէ . Որք ուրեմն կրնայ վստահել Սուլթանը երբ ֆրանսա որոշէ բուռն միջոցներու դիմել .

Հայերուս համար զճարտար մասնաւոր շահեկանութիւն մը չունի ֆրանսո-թուրք պայքարը . զի, ինչպէս ըսինք, առանց ծանր հետեւանքներու կրնայ կարգադրուել ի նպաստ ֆրանսայի Մէկ միլիոն ոսկի համար պատերազմ չի ծագի .

Եւ սակայն բան մը կը պատրաստուի կոր մութին մէջ . Տէրութիւնը կ'աշխատին ամէն խնդիր համարաշնորհեամբ վերադառնել, առանց արեւնահեղութեան .

Ո՛վ կրնայ երաշխաւորել թէ ֆրանսո-թուրք պայքարին կարգադրութեան ժամանակ մը յատուկ մտահոգութեան արժանի փորձաքնններ չի պիտի պատահին Թուրքոյ գլխուն .

Խ .

ԱՅՊ

Տիրաք Եղարք Կոտանեան, Կիրակոս Թորոսեանի հասցեով նամակ մը, և 10 ֆրանկ պարունակութեամբ մանկա յարմարութեան, բաւական ատեն է ի վեր անոր տեղը մէջտեղ ելած չը լինելուն համար .

Արք՝ կը ծանուցանենք որ ո՛վ որ է այդ անձը, դիմէ՛ « Արշալոյս » ի խմբագրատունը ստանալու համար նամակը և մասնաւորութիւնը .

ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ ՄԸ

Նուր առ Պ . Ս . Թուրքոսեան

Անոնք որ « Փիւնիկ » շաբաթաթերթը կը կարդան ձրի ինծի հաւատարմութիւնը թէ Տիրաք Եղարք Թուրքոսեան ինծի համար գրեց է թէ՛ Աղբաւորներու բոլոր շարիքներուն աղբուրը ես եմ եւ ընդունաբանը ինքն է .

Ես չեմ կրնար հաւատալ թէ Տիրաք Թուրքոսեան երբէք այդպիսի բան մը գրած ըլլայ . կը խնդրեմ միայն իրմէ, փորձուելու համար ամէն կասկած, ընդունել անհրաժեշտութիւնը Գրեցի Յանձնաժողովի մը կարգաւթեան . Եթէ « Փիւնիկ » ի ընթերցողները կը պնդեն թէ Տիրաք Թուրքոսեան իրօք այդպիսի բան մը գրած է, եւ եթէ չեն ուզեր բացարձակ ստիպուել կողմը կը պարտաւորեմ զերեքը դիմել Տիրաք Թուրքոսեանին եւ ընդունել տալ որ Գրեցի Յանձնաժողով մը կարգուել, պայտուս ունեւնալով զնոյնու « Փիւնիկ » ի ճշգրտութիւնը կամ անձադրութիւնը, անօրինակ զարգանին եւ յղեալ իր սեղիկագիրը ինծի .

Թէեւ կ'ուզէի որ մի՛ր ազգայիններէն կազմուէր այն, համոզուած ըլլալով թէ՛ այսպիսի ներքին խնդիրներ մե՛ր իսկ մէջ կարգադրելու աւելի՛ համաձայն է մեր ազգային սրտանապատուութեան, սակայն նկատելով որ այդ Յանձնաժողովին անդամները բացարձակօրէն անկախ անձնաւորութիւններ ըլլալու են, նկատելով որ երկարատեւապէս ազգայինները թուրք ալ Ն . Բ . խտրելին իշխանու պարագային կ'ստանան ունին, կ'առաջարկեմ որ Յանձնաժողովը բաղկանայ հետեւեալ ամենաբացարձակօրէն անկախ անձնաւորութիւններէն .

Վեշ . Վիլիէլմ Բ . ԿԱՅՐ Գերմանիոյ
» Էրոստի Է . ԲԱՅԱՆՈՐ ԱՆԳՐՈՅ
» ԿԱՅՐ ՀԻՆԿԱՍՏԱՆԻ
» Ա . Բ . ԳԱՂԱՍՏԱՆԻ ԻԵՐԱՆԻ
ՌՈՒՄՈՅ(1)

(1) Ռուսոյ Վե՛ն . Չարին բացակայութեանը յարապակի օրինակ Ռոսիոյ Բեռլին կարգու յապարհակ ու ձգտումներու տեղի չի տար .

(1) 63 ստորագրութեամբ հանրագրին եւ անոր պատասխանը տեղի անկողնեան պատասխանաւորացիս բոլոր պիտի նրատարակեմ (Մ . Խ .)

ՊԱՐՈՆ ԼՈՒՊԷ — ՆԱԽԱԳԻՆ ԶԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՅԻՄՆԱԿԱՆՆԵՐ

Ես թէ եւ այս Յանձնաժողովը առաջարկած էր, բայց յայտնի է թէ անոր ամենաբարձրատարիճան անդամներուն հետ մտնելու կամ հետուէն ո՛ր եւ է յարաբերութիւնը չունիմ, բացի դուրսը Պուլիարիոյ Գերութեանն իշխանէն՝ որով Պուլիար լեզուի ուսուցիչը Բրոֆէսոր Բանարթովի իմ ալ ծանօթս եւ բարեկամս է :

Ուստի, նկատելով որ Տիար Ե. Թուրչուճեան արքայական ընտանիքներու հետ, իր պաշտօնին բերմամբ, գրեթէ ամենօրեայ յարաբերութեան մէջ է, կը խնդրեմ իրմէ որ հաճի մէջ մէկ նամակ գրել վերոյիշեալ վեհապետներուն եւ կայսերազօն իշխանին եւ գրեմք յոգով ինքուրիս :

Ժողովին կազմութենէն յետոյ, եթէ ինծի պէտք ունենան՝ ես ալ կը մասնակցիմ . . . ոտքի վրայ բարեկից կեցած :

Արդ, ցորչափ սոյն Յանձնաժողովը չի կազմուի ու չ'արձակել իր վճիռը, «Քիւնիքին» գրածը բնաւ ո՛ր եւ է նշանակութիւն չունի եւ բոլոր «Քիւնիքի» կարգադրութիւնը եւ կարգացածնուն հաւատարմութիւնը կատարեալ ստիպանք են : Մինչեւ որ այդ վճիռը չարձակուի, ո՛չ ես չարիքներու աղբիւր եմ ո՛չ ալ Տիար Թուրչուճեան . . . աւագան :

ՅԱՆՔԷՉԻ

Ա.Զ.Գ.Ա.ՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ

Աղեքսանդրիոյ Հայոց Թաղ. Խորհուրդը Սեպտ. 18ի Չորեքշաբթի օրը ի նիստ գումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ Գեր. Սրբազան Առաջնորդին եւ հետեւեալ անօրինութիւնները ըրաւ :

Ա. — Հոգաբարձու Տիար Տիգրան Կամարականի առաջարկութեամբ, Հոգաբարձութեան մը կազմեց Աղապիւն վարժարանին համար, որ կը բաղկանայ հետեւեալ անձերէն :

- Տիար Գէորգ Իփէքեան
- » Տիգրան Կամարական
- » Տօքթ. Գրիգոր Չորլուեան
- » Է. Լեւոն Պէրպէրեան

Բ. — Նկատողութեան առաւ վարժ. Տրչուրէն Տիար Համբարձում Պէրպէրեանի առեղեկագիրը ի մասին դպրոցական յառաջիկայ տարեշրջանի կարգադրութեանց եւ վաւերացուց զայն :

Յիշեալ տեղեկագրին համեմատ վարժարանը դասարանական դրութեան վերածուած է այս առթիւ նոր պայտօնեայ մը աւելցուած է ուսուցչական մարմնոյն վրայ : Ուսուցչական մարմինը վերջնապէս կազմուած է հետեւեալ կերպով :

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷՉ

- Օրինոր Աղաւնի Յակոբեան — վարիչ
- » Աղաւնի Կոկանեան — օգնական

ԸՆՏԵՆԱԲԱՆ

Օրինոր Եւաք Թաթարեան — ուսուցչուհի ՆԱԽԱԳԻՐՍԱՆ

Սրժ. Տէր Յարութեան քննչ. Յակոբեան — ուսուցիչ Կրօնի

Տիար Համբարձում Պէրպէրեան — ուսուցիչ Մաթեմատիքի եւ բնական փոփոխութեանց

» Միքայիլ Առաքանյան — ուսուցիչ Հայ լեզուի եւ գրականութեան

» Կէս — ուսուցիչ Յըրանսերէն եւ Անգլիերէն լեզուաց ու մարմնամարզի

» Էլիաս Մարաճի — ուսուցիչ Արարեղէն լեզուի :

» Պողոս Խըրրեան — ուսուցիչ Հասկանական գծագրութեան :

» Լեւոն Մկրտչեան — ուսուցիչ տնտեսագիտութեան

» Մեսրոպ Նորատունեան — օգնական — ուսուցիչ

» Գառնիկ Տէօքմէճեան — » »

» Միքայիլ Աղապիւն — ուսուցիչ Ծիկնդ. երգեցողութեան

Տիգրան Արմաւենի Միքայիլ — մնայուն ուսուցչուհի Նախակրթարանի երկուսն ուսանողաց

Օրինոր Եւաքի ձեւակերպիչ — ուսուցչուհի գեղագրութեան

Ընդհանուր Տնօրէն — Տիար Համբարձում Պէրպէրեան

Արարեղէն լեզուի դասախօսութեանց շարժական պահերն աւելցած են ու մասնաւոր ինամբ պիտի ընծայուի այդ լեզուի ուսուցման :

Վարժարանը պիտի ունենայ բնական դիտութեանց թանգարան մը որուն իբրեւ սկզբնաբուրձի զործիքներու եւ առարկաներու ապսպրանք մը եղած է արդէն :

Նախակրթարանին ծրագիր ընդունուած է Կեդր. Ուսումն. Խորհուրդի կողմէ պատրաստուած Տարրական Նախակրթարաններու ծրագիրը, սեզական պայմաններու պահանջած ինչ ինչ յաւելումներով :

Իսկ Մանկապարտէզին համար պատրաստուած է ուրոյն ծրագիր մը : Վարժարանաց վերաբայուող տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Հոկտեմբեր 1ին (Ն. Տ.)

Ծրագրերէն կամ պաշտպաններէն կը խնդրուի որ յառաջիկայ 26 Սեպտ. (Ն. Տ.) հինգշաբթի օրէն սկսեալ մինչեւ 30 Սեպտ. երկուշաբթի, առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ 12 վարժարանի Տեսչութեան դիմելով իրենց զուակաց կամ սաներու անունները արձանագրել տան :

Պ. Ֆրանսիկ Բովէօ, Ամերիկեան Հիւպատոսի փոխանորդը, հինգշաբթի օր փոխադարձ այցելութեան եկաւ Աղեքս. Ազգ. Առաջնորդարանը եւ շնորհակալութիւն յայտնեց Աղբիւր կողմէ արտայայտուած ցաւակցութեան համար :

Աղեքսանդրիոյ եկեղեցիին շրջափակին մէջ հինգ տարիէ ի վեր, ընկալութիւն հաստատած էին երկու հարիւրէ աւելի գաղթականներ, մեծադոյն մասամբ ընտանեօք :

Վերջերս Պատ. Թաղ. Խորհուրդը որոշեց բաւական նկատել այսքան տարուան պատասպարումը, ինկատի ունենալով ինչ ինչ անպատեհութիւններ, որոնք գրեթէ ամենօրեայ հանգամանք մը ստացած էին, ու մանաւանդ ի մտոյ պէտք ունենալով գաղթականաց բնակութեան յատկացեալ հողին :

Այս առթիւ Խորհուրդը պաշտօն յանձնած էր եկեղեցական դասուն որպէսզի, գործակցութեան իր քարտուղարին, գաղթականաց փոխադրութեան հոկէ :

Մեր ազգայիններէն ոմանք, բան գործը ըրած ըլլալով ո՛րքէն գնով Թաղ. Խորհուրդոյ արարքները քննադատել, մինչեւ իսկ օտարազգիներու գանգատած էին թէ Խորհուրդը աղքատ գաղթականներ փոխող թափած է, առանց ո՛րքէն նպատակ :

Յոյց տալու համար թէ այս զրոյցը ո՛ր աստիճան անհիմն է, ի ստորեւ կը հրատարակենք եկեղեցական մարմնոյն կողմէ Թաղ. Խորհուրդին յղուած տեղեկագիրը :

Աղեքսանդրիա, 9 Օգոստոս 1901
Վսեմաշուք Կարապետ Պէյ Բէրեան
Փախ-Ատենապետ Պատ. Թաղ. Խորհուրդոյ Աստ

Վսեմաշուք Տէր,
Պատ. Թաղ. Խորհուրդը անցեալ յունիս ամսոյ 26ին պաշտօն յանձնած էր մեզ իր 22 յունիս թուականու 31 լոյ. նիստին մէջ գաղթականաց եկեղեցւոյ շրջափակին փոխադրութեան մասին տուած որոշումը գործադրել :

Պատ. Թաղ. Խորհուրդոյ յիշեալ որոշումը, ինչպէս նաեւ Ձեր Վսեմութեան բերանացի հրատարակութիւնը կը արամարտէին որ կարօտ գաղթականներու միանգամ ընդ միշտ նպատակ մը արուի իբրեց փոխադրութեան առթիւ : Ուստի փութացինք կարօտ գաղթականներուն եւ իրենց աշխատութեամբ տուաւ կամ նուազ իրենց տունը խնամող ընտանիքներուն ցուցակները պատրաստել եւ ըստ այնմ նպատակ բաշխուող կատարել :

Մեր ցանկերուն մէջ տասը կարօտ ընտանիք ու տասն երեք ծնեկ ու անկարգ կային, հետեւաբար մեր առաջին գործը եղաւ այդ լեզուի

քարտերը սեղան օրիւ : Եւ սակայն սենեակի վարձը վճարելու կ'ուզէր գաղթականներու փոխադրութեան առթիւ անող սեղի գծուողութեան մը հանդիպեցանք :

Յիշեալ գաղթականք ուր որ սենեակ վարձելու կը գիտէին, տանակները երբեք անսակական կանխիկ ու երաշխաւոր կը պահանջէին : զի իմացած ըլլալով որ անոնք եկեղեցւոյ պատրաստանքը բնակած են, երկու ունին որ վարձերը չեն կրնար գանձել, Արդ, թէ եւ կարող նկատուած գաղթականք ամէն ամիս վարձը մը կրնային վճարել, բայց ետմտեայ կանխիկ վճարումներ ընելու անկարող էին, զի իրենք, աշխատաւոր մարդիկ, օրէ կը վստակէին օրէ կ'ուտէին եւ հետեւաբար չէին կրնար դրամական խնայողութիւններ ըրած ըլլալ : Այս պարագային հանդէպ անկարելի էր անոնցմէ գոնէ մէկ մասին դրամական փոքրիկ աջակցութիւններ չ'ընել, իբրեւ միակ միջոց իրենց ետմտեայ վճարումները դիւրացնելու եւ եկեղեցիի շրջափակը դատարկելու : Հետեւաբար Պատ. Խորհուրդը Գարտուղարին միջոցաւ Ձեր Վսեմութեան հասցնելով զիմեցինք, զոր ստանալէ յետոյ, իւրաքանչիւր ընտանիքի բազմամարդութեան եւ պէտքերի համեմատ մէյրիկ նպատակ վճարեցինք, Պատ. Խորհուրդը գծած սահմաններուն մէջ :

Եւ այժմ ուրախ ենք Ձեր Վսեմութեան յայտարարել թէ՛ եկեղեցւոյ շրջափակը բոլորովին դատարկուած է :

Ընդ գրոյս կ'ուղարկենք Ձեր Վսեմութեան կատարուած ծախսոց եւ արուած նպատակի ցուցակը, հանդերձ բոլոր արդարացեցիլ թղթերով, որուն համեմատ 4080 3/4 զըր. ողջ յատկացուած է փոխադրութեան մասնաւորագու 200 գաղթականաց :

Մնամք Ձեր Վսեմութեան ազօրաբար (ստոր.)
Վանքաւ վրդ. Աղապիւն
Գառնիկ վրդ. Բարսեղեան
Յարութեան քննչ. Յակոբեան

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽԱՐԹՈՒՄ. — Սէրտարը հրահանգներ զրկած է Խարթումի Կոռաւարչին, որպէսզի Սոտանի մարաքազարին գլխաւոր ճամբաներու շինութիւնը փութացնէ : Սէրտարը կը փափաքի որ Ապպաս եւ Վիլթարիա փողոցները կատարեալ ժամ վերջացած ըլլան, որովհետեւ մօտ փամանակէն Ն. Բ. Խարթում պիտի արձակուի պիտի նախագահէ : Այդ միջիկը Սոտանի ամենէն գեղեցիկ միջիկը պիտի ըլլայ եւ արժան է 20, 000 ոսկի :

ԳԱՆՁ ՄԸ. — Շուպրա էլ Եամէնի մէջ երկու բնիկներ՝ որք Հիւսէյին պէյ Սիւքի էլ Մանափի սեփականութեան մէջ պղծակ ջրանցք մը կը փորէին՝ գտած են ոսկի դրամներով լեցուն երկու անօթներ, որոնք հէճիբի դարէն մնացած էին :

ՓՈՒՄԷՍ. — Տեղական կառավարութեան ամբաստանուած է մարդ մը, որ սեղանաւորի հովիւր առած, կը ծախիս շահեւոր իրաւունք տուող խել մը Փոռմէս վիճակահանութեան թիւեր :

Այս տ մերէն գնող մը հաստատած է որ, 200 տոմսերու մէջ 35 Հատը արդէն անօրի կ'ըլլաւ վիճակահանութեան թիւեր էին, եւ թէ վիճակահանութեան համար նըշանակուած թուականը ճիշտ չէր :

Կը յուսանք, կըսէ փիլիսոփայ թէ՛ կառավարութիւնը նկատողութեան պիտի առնէ հանրութեան տրտունջները, այսպիսի շահագործութեան մը համար, որ միշտ տեղի կ'ունենայ ո՛չ այնչափ կանխաւորապէս որ շափ պէտք է :

Հ Ե Ռ Ա Գ Ի Ր Ն Ե Ր

Ուշիկնիքը 18 Սեպտեմբեր. — Տիկին Մաթ-Բիլէյ Բեկըրը դարձաւ Հանգըցեայ նախագահին մարմինը մասնաւոր կատարողով հոն փոխադրուեցաւ Բիլ յետոյ : Բճոյրնու կը մեծի խօսիչ. անոր դասախօսութիւնը արտաւայտ 23 ին պիտի սկսի :

Լոնսն 18 Սեպտեմբեր. — Լոնս-Բիլլեր կը սեղեկացնէ թէ Կրքատիբը Կարտուներէն պահապանութիւնը, Տե-Աստ-ձեմէջընի արեւմտեան կողմը պաշտուած եւ գերի բռնու-

ուած են Պոերներու կողմէն, յամառութեամբ դիմարկել յետոյ :

Բարիկ 19 Սեպտեմբեր. — Ռուսիոյ վեճ հայկեակերպ ու մասնաւոր նախագահի Ռեմս գացած են եւ ուղեւորներու վերջին օրը ներկայ գտնուած են, յետոյ աշխարհ են փախափախել եւ Մաշ-Եկեղեցի :

Նախագահի միջոցիկ Չարի՝ յայտնած է իր անունը գոնաւորութիւնը, մասնաւոր կան վնասներ քանակիկ կատարեցաւ ընտանի :

Բարիկ 19 Սեպտեմբեր. — Չարի եւ Նախագահը երկի իրիկուն Գոմիքներ հասան. Լրագիրները՝ մասնաւոր նախագահին կողմէ Չարիկ ուղղուած խօսքեր հետեւեալ կերպով կը մեկնեն ըսելով. « այս աշխարհիկ մասնաւորապէս եղած է ծովային եւ ցամախային գործակալ հասար, որով՝ երկուսն ալ՝ մասնաւոր Հանրակարգութեան շարժական կողմէն կողմէն անարկան եղած են : Երկուսն ալ խանութիւնները փայտուցով թէ՛ երկու երկիրներէն մի-մի կողմէն ժողովրդիկ այլեւ յետմտուած իր հրապարակ :

Լոնսն 19 Սեպտեմբեր. — Լոնս-Բիլլեր կը հետադարձ երկի, Պոսիլ հրաւիրուած րոպեակը հարաւոր յարի Պոեր գործարկը արարակցեալ դարաւի մէջ ինկած հեծեայ հետեւապար երկի խումբերու վրայ, որով երկի քննադատներով Բուլթէյի հարաւորիկ կողմէ հետախուզեալ եղած էին : Պոերները գրաւեցին քննադատներ, բայց յասակներու նշանակութիւնը խորհուրդած էին : Գնդապետ մը, հարաւորապէս մը 14 զօր մնուած կան : 5 զօրավար եւ 25 զօր փոխարտուած : 5 զօրավար եւ 150 հոգի գերի բռնուած :

Նոյնպէս Սմաթա Պոեր գորավարը որ Անգլիական քանակախումբերէ շրայապատու եր՝ Էլանտո Բիլլա Փուրթի մօտ յանկարծական յարակցում մ'ըրաւ Անգլիական հեծեայ զորակազմի մը վրայ, որով 3 զօրավար եւ 20 զօր մնուած ու մէկ զօրավար եւ 33 հոգի փոխարտուածներ կան : Պոերները խաբէ հանազգեալ կը կրէին ու պահ մը Անգլիացիներ կարծուեցան :

Բարիկ 19 Սեպտեմբեր. — Լը Լիպիթթեր անիշխանական քերթիկ խնայարի Պ. Կրան Տիսիէ անարակալուեցաւ, իր ընթերցողները Չարիկ դեմ գրգռող յորտածներ հրատարակելու համար :

Նարայ 19 Սեպտեմբեր. — Կանաւորները գեմէի սակ կոյունցան՝ յարակցում մը կանխախտուած ըլլալու է :

Խ Ա Ռ Ն Լ Ո Ւ Ի Ե Ր

ՓՈՒՄԷՍ. — Օտեայէն Կ. Պոլիս քաղաքը հեռագիրները կը ծանուցանեն թէ՛ Ռուսական կառավարութիւնը օրէ օր կը շահաւանկէ իր զօրքերը համախաբել Ռուսական հանրապետական վրայ եւ Բրոքթ գետին երկայնքը :

Այս համախաբումները Աւստրիոյ մէջ ձեռ երկուց առաջ կը բերեն եւ ուր կը նըկատուի թէ Ռուսիոյ բռնած ընթացքը շատ վստայաւոր է :

ՀԱՊԷՇԻՍՏԱՆ ԵՒ ՄԵՆԵՒԻԻ. — Եւրոպայի մէջ Մենիլիք կայսեր հիւանդութեանը վրայ եղած լուրերը անպատեհ են :

Գօհան եկած վերջին հեռագիրներու համաձայն կայսրը տակաւին Ատտիս — Ալիւ կը գտնուի ուր կը հոկէ իր նոր ամբարանոցին շինութեանը : Մենիլիք կայսրը կատարելապէս առողջ է :

ՀԵՒՎԱՆԻ ՎԻՃԱԿԱԶԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒՐԱԿԱՆ 20 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1901

4716	2886	6318	3144	3539	210
374	825	1029	1639	1804	1956
2310	2402	2866	4092	4394	5081
5881	6019	6476	7695	7568	7571
	7925	8288	8551		

ԱՐՇԱԼՈՅՍ

ԼՈՆՏՈՆԻ ԱՊԱՀՈՎԱԲԱՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնադր 1843

Բացարձակ ապահովութիւն. — Չափաւոր ապահովագրիւն. — Ապահովագրի հնութեան համաձայն չափու առաւելութիւն. — Իրաւանց պահպանութիւն ապահովագրի վրէժարմանց յապաղումի պահուն. — Չափող պարագաներու մէջ անմիջական հաշուարդարութիւն. — Եւրոպայի բաժանում ամեն շինքի ՏԱՐԻՆ մէջ անգամ :

Ս. ԼԵՅՆԱՐ

Ընդհանուր ներկայացուցիչ եգիպտոսի

ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ԲԱՆԿԱՆ ՄԷՐՈՏ

Կ. Գ. Ուզունան վկայեալ Պալի (Չուրցերիա) Առողջապահական ու Հիւանդատաժական հաստատութիւնն և միանդամայն իւր վերաբուժի օգնական ու հիւանդապահ յաղորդակցեալ գործելով ակնաւոր վերաբոյժ բժիշկ Տր. Գիւրջի հետ, որոյ ստորագրել պատուաբեր վկայութիւնն ևս կը վայելէ : այժմ վերջնականապէս հաստատուած է բազմապէս մէջ և կը դարձանէ նոր բերել տուած ելիքտրական մեքենաներով, շրաբուժական առողջապահական ու գիտական նորոգ կատարելագործեալ եղանակներով և մարձումով (massage) ամեն տեսակ մարթի, շղային և իւր ճիւղին վերաբերեալ ուրիշ հիւանդութիւններ :

Ի պահանջել հարկին, բժիշկներուն ու վերաբուժիչներուն օժանդակել սիրով յանձն կ'առնու :

Իրեն ինամոց պէտք ունեցող անձինք կրնան գտնել զինքը առաւօտները 8 1/2-10 1/2, և կէս օրէն վերջ 2 1/2-4 իւր բընակարանը պալատին դէմ նոր բացուած Եւրա-Պօսթան փողոցին մէջ, յ'Ապտին, և առաւօտները 11-12 Տիար Ե. Աւագեանի գեղարանը :

Ամէն օր աղբատներուն համար ձրի արմանում :

ԳԻՐԲԵՐ ԵՒ ԹԵՐԹԵՐ

Ամերիկացի մեր ազգայնոց կը ծանուցուի թէ՛ Երրորդ տարեշրջանի սկիզբէն « Արշալոյս » ի Գործակալութիւնը ստանձնած են ի Շիքափո, Մ. Մ. Գարակալուտեան և ընկ. որոնք բացի « Արշալոյս » էն,

Բաժանորդագրութիւն կ'ընդունին նաեւ հետեւեղներէն :

ԱՆԱՀԻՏ, ազգային, գրական և գեղարուեստական ամսաթիւթ. արեւիկան բաժանորդագրի տարր 2 :

ԳՈՒԹԱՆ, հանդէս հոգաբարձական և ճարտարաւեստական, որ կը հրատարակուի փարիզի մէջ ամիսը մէկ անգամ : Տարեկանն է Տ. 3. ճանապարհածախով միասին :

ԱՐԱՐԱՏ մեր միակ ինչ կրօնական Ամսագիրը՝ որ կը հրատարակուի Ս. Էջմիածին : Տարեկանն է մէկ տարր միայն :

Նամակագրոյ՝ կ'ընդունին, երբ ապագըրանքը 30 օճնի և պակաս է : Իսկ աւելին համար պէտք է գրամ դրիւ Money orderով և կամ registerով նամակով : Յանձնարարութիւնները կանխիկ կը կատարուին :

Տեղեկութիւններու համար դիմել

M. M. KARAGAVOORIAN et Co.

61 West Huron St.

CHICAGO III

ԿՈՇԿԱԿԱՐ

Փ. ԵՒ Յ. ՊԵՏՐԻՍԵԱՆ ԵՂԱՐԱՐԷ

Պաղար-Մուրուր թիւ 39

Կ'ուզէ՞ք ունենալ հմուտ վարպետի ձեռքէ ելած, ֆրանսական նորաձևութեանց համապատասխանող, ստեղծել կոշիկներու ցաւերէն ազատ ազնու և զինացիուն կոշիկներ :

Դիմեցէ՛ք ի Պաղար-Մուրուր թիւ 39 խանութին մէջ հաստատուած Պէշիբեան եղբարց, որոնց գործածած ապրանքներու տոկոսութիւնն և ձեւերու մասին ունեցած հոգածութիւնը ամեն տարակոյտէ վեր է : Պէշիբեան եղբարք իրենց յաճախորդաց ըրած յանձնարարութիւնները փութով և մեծ խնամով կը պատրաստեն :

Իսկ միայն մէկ անգամ՝ դիմել երկնց. ապահովապէս մնայուն յաճախորդ պիտի լինիք :

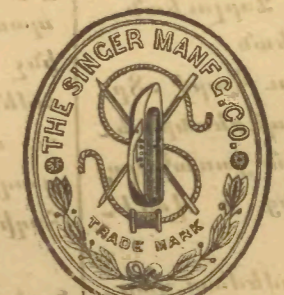
ԳԱՌԼՈ Մ - ՊԱՍՄԱՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐԻՔ ՕՐԵԼ ՄՈՆՖԵՐԱՏՈ ԱՂԵՔԱՆԴՐԻԱ

Պատիւ ունինք ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ վերջերս հաստատուած ըլլալով հրապարակ, կ'ընդունինք և կ'ստանձնենք ամեն տեսակ և ամեն ազգի սպորտայն յանձնարարութիւնը, ինչպէս ժամացոյցի, զննարկեանց, արեւելեան և եւրոպական զանազան տեսակ գունաւոր և ձեւերով քարերու, Գոյմպիական Ֆոնտիլիաներու, ինչպէս նաեւ գրուած և անգիր խորովակներու — գովան — (մեծաքանակ) և երոպական նրբանիւս կորովիկներու և հոսկոյնաց ևս յին :

Ս Ի Ն Կ Ե Ր

Պաղար փողոց. Խաչնէտարի սեփականութիւն, Պրիւթիլ Սթէյլի ճիշդ գիմաց, Գաֆէ Տր Լա Պուրի կից : Հին եւ ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀԵՆԲՈՒ ԲՈՒՈՐ ՊԱՂԱՔԵՆԲՈՒՆ ՄԷՋ 6500 ՄՐԱՍԱՃԻՂԻՆՈՐ ՈՒՆԻ Աշխարհի ամենէն լաւագոյն կարի մեքենաները ՍԻՆԿԵՐ ներն են ևս ամենցմէ մինչև ցարդ 17,000,000 ծախուած է :

400 է առիթ վկայախնամելով եւ մեքայններով փարձաստուած, Երաշխատեալ մեքենաներ, ԱՄԵՆԵՆ ՄԵՆ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՅԱՆԱԿ Փարսիի 1900 ի Տիւրքիական արտուստանդիսի մէջ ստացած է : ՀԱՂԱՅՈՒՄԻՉ ԲՈՒՈՒՄՈՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԱՐԲՈՒՆԻՒՄԸ ՀԱՅՊԱՅՈՒՄԻՉ Ե. Բ. ԵՏԻՎԱԿԱՆ ՏԱՆ

Կեդեբէն զգուշանալ, ուշադրութիւն դարձնել իւրաքանչիւր մեքենայի վրայ ՍԻՆԿԵՐ ի յաջակնչիւն : ԳԻՆ ԶԱՓԱՌՈՐ

ՏՀԻ ՄԻՉՈՒԱԼ ԼԱՅՅ ԿԵՆԱՅ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԵՆԵՆ ՀԱՐՈՒՍՏԵ ԵՒ ՎԱՐԵՒՈՐԸ ԵՐԱՇԽԱՏՈՐԵԱԼ ԴԱՍԱԳՂՈՒՄ 1 ՄԻԼԵՐ 563,961 ՀԱՂԱՅ ԶՐԱԲ Ապահովագրեալներուն կը բաժնէ ամենէն աւելի շահաբաժիններու : Ապահովագրեալներուն արդէն վճարած է կամ ի նպաստ իրենց գուժարած է 3 ՄԻԼԵՐ 563,961 ՔՐ.Ք որ գրեթէ աշխարհի ուրիշ որևէ ընկերութեան մէկ միլիարդ աւելի է : Պ. Պ. ԲԻՐՁԻՍ ԵՒ Ժ. ՎԱԼՖԻՇ ԸՆԴ.Տ. Ներկայացուցիչք ի Գաֆէրէ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ ՇԱՐԱ ԱՊՏԻԻԼ-ԱՉԻՉԻ ՄԻՉԻՐԸ Օսմանիյե Դեղարանի ղեկավար փողոցին մէջ ԶՔՍՍԵԱԼ 1 ՄԱՅԻՍ 1900 ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՈՒԵՆ Ս. ՅՈՐՈՍՍԵԱՆ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆԻՆ մէջ կը պատրաստուին Հայերէն և Եւրոպական լեզուներով ամեն տեսակ հրատարակութիւններ, մասնաւոր իւնակով : Գիրքեր, Կանոնագիրներ, սեղիկագիրներ, շրջաբերականներ, Հրատարակութեան, Տոմարներ, Այցեգրքեր, Մանկագրքեր և այլ և այլ վաճառականական յանձնարարութիւններ կ'ընդունուին յախաւոր գներով : Յանձնարարութիւնք եղած պակտն պէտք է հասնուանուած գնոյն կետր կանխիկ վճարել և մնացեալը աւարտուեն անմիջապէս վերջ : Տպարանը յոսց է ամեն օր առաւօտեան ժամը 7 էն 12 և կես օրէ վերջ 2 էն 7 ր :

ԳԵՂՈՐԳ ԵԿԱՒՈՅ Դեր-Գործակալ ի Գաֆէրէ

ՊԱՐՈՒՏԻ ԸՆՏԻՐ ԱՇՈՒԹ

Ունէնք մինչև ցարդ հայ մը որ գիտնար մտածել թէ՛ անուին ալ մեծաքանակ սպասում կ'ունենայ և կրնայ կարեւոր շահ արագրել : Առեւտուրի այդ սպասելիքն ալ օտարներուն թողուած էր : Տիար Յակոբ Վարդանեան (Սանտոսանի քեռորդի) այժմ ամենաբարձր անուին վաճառականութեամբ կ'ընդգրկուի և մրցում բացած է օտարներուն դէմ : Դիմեցէ՛ք ի միջնորդը Սուր-Սուրաթ թիւ 17 և 18 : Անխարդախ կշիռ և չափաւոր գին :

Քանի մը պատուաւ որ տուներու մէջ խոհարարութիւն և կրթեմն սպասաւորութիւն ըրած և իր պարկեշտութիւնը վկայուած մէկը անգործ լինելով, կուզէ տունի մը մէջ դարձեալ խոհարարութեան կամ սպասաւորութեան գործ մը ունենալ դիւրամտալի գնով : Դիմել թերթիս իմադրատունը :

ՏՊԱՐՈՒԹԻՒՆ Ե. ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ